Gerardus de Harderwyck: Commentum sex tractatuum Petri Hispani. Add: Tractatus posteriorum Aristotelis. Comm: Gerardus de Harderwyck

[Cologne: Heinrich Quentell], 1488 Seite 207

sunt quātitates. sed relationes. igitur non est propriū quātitati ſm eam equale vel inequale dici 7c. ¶ Quarto sic ſm virtutē actiuā et passiuā et ſm habitus dicitur vnus alteri eq̄lis vel inequalis. ergo nō ſm quātitatē. patet quia dicimus q̄ isti sunt equalis sciētie. et eq̄lis potentie ¶ Et cōfirmatur quia vbicūq; reperitur magis et min⁹ ibi repitur equale et inequale. Sed in q̄litate repitur magis et min⁹ ergo equale et inequale. Maior patet q2 om̄e quod est magis vel minus est alteri inequale Minor patet q2 qualitas habet contrariū et sic suscipit magis et min⁹. ¶ Quinto sic equale vel inequale dici nō cōuenit om̄i quātitati ergo nō est propriū. ¶ Añs pbatur quia linea nō est equalis vel inequalis numero ¶ Sexto sic equale et inequale opponūtur cōtradictorie. ergo de quolibet alterꝝ eoꝝ et de nullo ambo possunt predicari. Primū pꝫ quia inequale tm̄ valet sicut nō equale. sed equale et nō eq̄le opponūtur cōtradictorie. ergo 7c. ¶ Solutio sic Quia ſm ph̄m quinto metaphisice sicut vnū in suba facit idem. et nō vnū diuisuꝫ. sic vnū in quātitate facit equale. et diuersumī equale. et sic est ꝓprie ꝓprium quātitati inq̄ꝫtum cōuenit om̄i soli et semp. Ibi tamē considerādū q̄ equalitas et ineq̄litas ꝯsiderant̄ dupliciter. Uno° cōiter. et sic eq̄litas est cōueniētia aliquaꝝ rerū in aliqua proprietate quaꝝ neutra excedit aliam. siue illa proprietas sit q̄ꝫtitas siue qualitas. et sic due res h̄ntes albedinem eque intensaꝫ dicūtur equales in albedine. et duo homines eque boni dicunt̄ equales in virtute seu bonitate. et illo modo nō accipiūtur in proposito. Alio modo capiunt̄ equalitas et inequalitas stricte et sic dicunt̄ soluꝫ ſm q̄ꝫtitatē. et illo° dicūt̄ eq̄lia q̄ se se nec excedūt nec excedunt̄ ſm quātitatē. Uñ equalitas est cōuenientia aliquaꝝ rerum in vna quantitate ſm speciem non ſm numerum. Quia idem accidens numero nō potest esse in diuersis subiectis. vt duopedalia vel tripedalia dicuntur equalia. quia cōueniunt in quātitate ſm speciem. Inequalia vero sunt quoꝝ vnum excedit aliud ſm quātitateꝫ. vnde ineq̄litas ē rerum differentiū diuersa quantitas. nō tantū ſm numerū sed etiam ſm speciem. Et sic equale et inequale nō opponunt̄ cōtradictorie. sed contrarie vel priuatiue.

Ad obiecta in oppo

situm ad primū est dicendū. q̄ licet actus denominandi substantiā equalem vel inequalē effectiue sit actūs cōe q̄ꝫtitatꝭ. tm̄ aptitudo denominandi substantiā equalem vel inequalem ē accidens propriū. ¶ Ad secundū est dicendū q̄ maior nō est vera nisi de passionibus specieꝝ predicamenti sube et realibus. De passionibus vero alioꝝ predicamentoꝝ nō est verum. vt nō oportet q̄ passio qualitatis sit ī alio predicamento q̄ꝫ qualitatis. et similiter de passione quantitatis. Scd̄o concessa maiore tanq̄ꝫ vera. ¶ Ad minorem est dicendū q̄ equalitas et inequalitas nō sunt in genere quātitatis. sed in genere relatōis. ¶ Et ad probacōem dicendum q̄ꝫ predicatio talis non est formalis. sed materialis a materia in qua seu effectiua. sensus eīn̄ est equalitas est rerum differentiū vna quantitas. id est equalitas que est quedā relatio equipantie causata a quātitate eadem in rebus diuersis. ¶ Uel dicendū est q̄ equalitas et inequalitas nō sunt proprietates q̄ꝫtitatis. Sed denoīare subam equaleꝫ vel inequalem est propriū ipsi quātitati ¶ Ad terciū est dicendum q̄ d2n̄ter dicit̄ vnuꝫ equale alteri ſm quantitatē et ſm equalitatē. Quia ſm equalitatem dicit̄ vnum alteri equale formaliter sicut ſm albedinē dicit̄ aliquid formaliter albū Sed ſm q̄ꝫtitatē dicit̄ aliq̄d equale alteri vel inequale effectiue. quia q̄ꝫtitas causat in reb⁹ d2n̄tibus equalitatē vel inequalitē ¶ Ad q̄rtum est dd̄m q̄ ſm virtutē actiuā et passiuā. et similiter ſm habitū nō dicimur eq̄les vel inequales ꝓprie. sed tm̄ metaphorice siue similitudinarie. vñ q̄ꝫtitas. vt dicit albertus equoce d2 de q̄ꝫtitate dimēsionis et ꝟtutis. q2 q̄ꝫtitas ꝟtutꝭ d2 ſm similitudinē ad q̄ꝫtitateꝫ dimēsionis nā vtraq; mēsurat̄ ꝑ ptes siue ꝑ ptiū dimēsionū. sed diuisimode q2 q̄ꝫtitas dimēsiōis mēsurat̄ ꝑ dimēsionē ptiū q̄s hꝫ in se ipa. sicut h̄ spaciū d2 ꝛcubitū vel q̄nq; cubitoꝝ q2 ſm lōgitudinē. sed q̄ꝫtitas ꝟtutꝭ mēsurat̄ ꝑ ptes q̄s h̄ēt ex se in ꝟtutis obiecto. vt si quis querat q̄ꝫtus est hercules in virtute vel in quātitate virtutis dicimus q̄ est tante virtutis q̄ potest in tanta et in tot sicut achilles. qui h̄ēt equalem virtutem cū hercule. Et simili modo dicimus de virtute morali q̄ tante ꝟtutis est socrates q̄ excludit om̄es motus inhonestos. Et dicim⁹ q̄ catho ſm eundē modum est equalis in virtute cum socrate. hoc aūt quia ꝑ similitudinē q̄ndā dictū est ꝓprie nō est eq̄le sꝫ sil'e. Et attēdit̄ sil'itudo ꝟtutꝭ in ꝟtutꝭ intēsione vel ꝑfcōne et radicatōne. vel puritate vel in aliquo tali. Et sicut quātitatis virtutis d2 ꝑ sil'itudinē ad q̄ꝫtitatē dimēsionis. sic etiaꝫ eq̄litas

TECHNISCHE UNIVERSITÄT DARMSTADT
http://tudigit.ulb.tu-darmstadt.de/show/inc-iii-78/0207
Universitäts- und Landesbibliothek Darmstadt
gefördert durch die DFG